

A magyar szabadság szovjet vértanúi

1944 december 25-én a szovjet csapatok elfoglalták Esztergomot, a harmadik ukrán front egyesült a második ukrán front csapataival, a felszabadító erők bekerítették a Budapest «védelmére» készülődő fasiszta egységeket. A szovjet csapatok elfoglalták Balassagyarmatot, Nógrádot, Vácot, Aszódot, Ercsit és 200 más községet. A Gyömrő alatt álló szovjet seregrész felhívással fordult a magyar honvédekhez: «Honvédek! Ne engedjétek, hogy a fasiszták a szépséges Budapest romjait védőbástyául használják a megvert Hitler-csapatok számára. Fordítsátok fegyvereiteket a hitleristák és Szálasi bandája el-

len... Nem mi vagyunk a ti ellenségeitek, hanem a német fasiszták!»

1944 december 29-ének egész éjszakáján és reggelén a szovjet hadállások katonái hangszórói szakadatlanul sugározták, kürtölték a hírt: «Figyelem! Parlamentereket küldünk, figyelem!» Amikor a parlamenterek autója útnak indult, a fegyverek, a Szovjet Hadsereg fegyverei elhallgattak Vecsésen, Gyömrőn és Buda alatt, néma csend borult a nagy város határára, csak motorzúgás hallatszott és fehér zaszló lengett, csatogott két gépkocsin... Az egyik — Steinmetz kapitány — Vecsés felől közeledett, a másik, Osztapenko kapitányt vitte a budai oldalon a német főparancsnokság felé. Steinmetz és Osztapenko a második és harmadik ukrán front parancsnokainak közleményét vitte... Egy percig a német fegyverek is elhallgattak, de ez a tüzzszünet a hitzegő árulás, a gyilkos merénylet csendje volt. Most tíz éve, 1944 december 29-én a német fasiszták meggyilkolták a két parlamentert. 1945 január elsején, újév napján jelentette a Szovjetunió a világ népeinek, adta hírül az emberi lelkiismeretnek: «Az újkor háborúinak története nem ismer hasonló bűntetteket. A parlamenterek személye emberemlékezet óta sérthetetlen. Ezt a jogot a tradíciók szentesítették... A hitlerista szörnyetegek ismételtén megmutatták az egész világnak, hogy számukra nem irtak törvényeket. Arcátlanul lábba taposnak minden egyezményt és szerződést, amit Németország valaha aláírt. A Szovjetunió ellen hitzegően megkezdett háborút emberévő és barbár módszerekkel folytatják és úgy fejezik be, mint aljas és gyáva gyilkosok, akiknek már nincs vesztenivalójuk. A hitleri hadvezetőség, midőn megölte a parlamentereket, abból az elvből indult ki, hogy utánunk a vízözön». A németek magukkal akarják rántani a szakadékba Budapest milliós lakosságát. Mit nekik a magyar főváros, összes nevezetességeivel és kulturális értékeivel? Aljas provokációk és hitzegő gyilkosságok segítségével akarják a hitleristák meghosszabbítani létüket...»

★

A hősi halál jelölte ki Steinmetz kapitány emlékművének helyét Vecsés határában. Ott áll a szobor, ahol Üllő és Gyömrő felé elágazik az út, a 197-es vasúti őrház mellett... Aki Cegléd vagy Szolnok felé utazik, a tavarobogó vonat ablakából az emlékműre lát. A világ bármely városából hozzánk érkező repülőgép köbökét ír le a meggyilkolt hősök szobra fölött... A monori autobusból kifeléző munkások tekintete megpihen a kőalakokon, és egy öreg paraszt is, aki kukoricával iparkodik befelé, negligáltja lova járását, hogy nyugalmas, mindent számbavevő pillanása emlékébe vésesse azt, ami előtte emelkedik. Budapest határában, országutak és vasutak találkozásánál, közel a repülőtérhez áll Steinmetz kapitány szobra, a mozgalmas, mindennapi élet áradatában. Es jó helyen áll a szobor, méltó helyen, mert a hős kapitány a mi megújuló életünkért adta fiatal életét. Hadd emlékeztessen minden órában az értünk hozott áldozatra, hadd tanítson minden arra járó magyart a faszizmus, a német hódítók gyűlöletére. A hősök szobra részese a nemzetnevelő munkának; tanít és vádol, emlékeztet és lelkesít. Mert mi mást fejez ki ez a

szobor — a halálrészeg, földrerokadó fiatal hős, aki utolsó erejével még egyszer felmutatja ügyének zászlaját és Jurij Szergejevics Kolivanov örvezető felemelt, intó, erős karja — mi mást fejez ki — mint azt, hogy mindazok halála, akik a nép szabadságáért adták életüket — jelképpé növekszik, olyan ösztönző erővé, amely mindig új és új hőseket nevel.

Amikor kora reggel elindultam, még ködös, párás, nyirkos volt a lég, de itt, Vecsés határában, felszakadt a köd, hirtelen kitisztult a határ. Tisztán idelátzik Vecsés templomtornya, a háztetők, szakadozott, barna vonulata és a kéklő égdarabon feltűnő nap ott ragyogtatja fényét a felhők szürke kárpitján és meleg fényvel vonja be a tájat, a szobrot és a virágkoszorúkat. Ilyen váratlan napsütésben messzire látni. Jól látom a gyümölcsfák tar ágacskaikat, amelyeknek tövéből, a náci tüzelőállásokból, pattogó, hideg, dermesztő parancsszó hallatszott: «Feuer! Feuer!» Onnan nyitottak tüzet Steinmetz kapitányra és Kolivanov örvezetőre a gyilkosok. Pedig hogy vágyott vissza a régi hazába a proletárdiktatúra harcának és az ellenforradalom száműzöttjének hős és tiszta fia... Kolivanov porrá égett a tűzben és a lángban, ott a volán mellett, Steinmetz kapitány megsebzetten is kiugrott az autóból, sebéhez kapott, lerogyott az útra, de nagy, látható, világító fehér zászlaját még egyszer felmutatta, a gyümölcsfák, a német állások felé... Egy újabb gyilkos sorozat oltotta ki az életét.

Steinmetz, Osztapenko és

Kolivanov halála, meggyilkoltatása, nem azt az egy, vértől megreszegett hadnagyot, hanem a megveszett náciizmus egész vezérkarát és szellemét vádolja. A gyalázatos, gyilkos szellemet, amellyel át-meg-átintatták vad hordáikat, a német parancsnokság ilyen felhívásokkal «nevelte» katonáit: «Nincs szíved és ideged, a háborúban erre nincs szükség. Irtsd ki magadból a sajnálkozást és a részvétet. Öl, ezzel megmenekülsz a pusztulástól».

Ez a szellem, az embertelen gyilkosok gyalázatos szelleme ölte és ölette meg a parlamentereket, ugyanaz, amely tízmilliók életét oltotta ki: lengyeleket, franciákat, görögöket és zsidókat, ukránokat és magyarokat, olaszokat és románokat, norvégeket és oroszokat... Még él a halálgyárak emléke, még magunk előtt látjuk a Bécsi úton bevonuló német hadsereg tankoszlopait...

Örök gyalázata az emberi nemnek a faszizmus minden órája, minden tette, minden parancsa, de a parlamenterek meggyilkoltatása minden rémtettük közül is a leggyalázatosabbak egyike.

Örök dicsőség a szovjet népnek, a Szovjet Hadseregnek a gyilkosok fölötte aratott történelmi győzelemért. A szovjet parlamenterek meggyilkoltatásának tizedik évfordulóján meg-erősítjük szilárd elhatározásunkat: a béke, a munkás élet megvédelmezésére.

Ott magasodik a szovjet hősök emlékműve, ahol az utak elágaznak. Ma, amikor az emberiség újból válszúthoz érkezett, felemeljük az ő vérről megszentelt zászlajukat és megfogadjuk, hogy készek leszünk azt mindenkor előrevinni, mindig oda, ahol a békéért, az emberiség ügyéért küzdeni és áldozni kell!

Barabás Tibor